

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 47/2023)

София, 6 декември 2023 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството	3
1.1	Реколта от царевица за зърно	3
1.2	Площи и производство на зеленчуци	3
1.3	Площи и производство от трайни насаждения	3
2.	Есенна кампания	4
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	4
3.1	Зърнени и маслодайни култури	4
3.2	Плодове и зеленчуци	6
4.	Цени	6
4.1	Зърнени и маслодайни култури	6
4.2	Плодове и зеленчуци	7

Забележки: Материалът включва оперативни данни, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара, в т. ч.: оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК), общински служби по земеделие и текуща информация относно товарите с основни зърнени и маслодайни култури, преминали границите на страната чрез основните пристанища.

1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството

1.1 Реколта от царевица за зърно

По оперативни данни, към 30.11.2023 г. са ожънати 99,7% от площите с царевица за зърно. Прибраната продукция е с 10% под миналогодишната, поради по-ниския среден добив от декар.

Реколта от царевица за зърно към 30.11.2023 г., ха

	Площи за реколтиране, ха		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
царевица за зърно	524 529	534 827	524 089	533 404	2 495 878	2 246 059	476	421	2,0%	1,8%	-10,0%	-11,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

1.2 Площи и производство на зеленчуци

На този етап производството на пипер, зеле и картофи от открити площи е съответно със 7,1%, 16,3% и 25,5% по-малко спрямо година по-рано, като се наблюдава намаление както на площите, така и на средните добиви от единици площ.

За единадесетте месеца на 2023 г. в оранжерии са произведени с 13,8% повече домати в сравнение с аналогичния период на 2022 г., докато производството на краставици изостава с 3,6%.

Площи и производство от зеленчуци, дини и пъпеши към 30.11.2023 г.

	Засадени площи (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	Засадени площи (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	9 082	7 483	8 989	7 378	164 003	122 212	1 824	1 656	-17,6%	-17,9%	-25,5%	-9,2%
Зеле	1 506	1 412	1 464	1 293	30 083	25 193	2 055	1 948	-6,2%	-11,7%	-16,3%	-5,2%
Пипер на открито	2 296	2 248	2 267	2 246	40 732	37 853	1 797	1 685	-2,1%	-0,9%	-7,1%	-6,2%
Домати в оранжерии	478	533	474	532	49 226	56 024	10 385	10 531	11,5%	12,2%	13,8%	1,4%
Краставици в оранжерии	464	429	462	426	52 727	50 824	11 413	11 931	-7,5%	-7,8%	-3,6%	4,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* вкл. и корнишони

1.3 Площи и производство от трайни насаждения

Приключва прибирането на реколтата от трайни насаждения. На годишна база се отчита по-ниска реколта от ябълки (с 9,2%), круши (с 18,7%) и орехи (с 23,8%) като причина за това е намалението на реколтираните площи в съчетание с понижен среден добив от единица площ.

Площи и производство от трайни насаждения към 30.11.2023 г.

	Площи за реколтиране (ха)		Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %			
	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	01.12.2022	30.11.2023	Площи за реколтиране (ха)	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 330	4 249	4 330	4 234	47 347	42 968	1 093	1 015	-1,9%	-2,2%	-9,2%	-7,1%
круши	621	561	621	561	3 637	2 956	586	527	-9,7%	-9,7%	-18,7%	-10,1%
орехи	8 377	8 063	8 377	7 938	8 164	6 217	97	78	-3,7%	-5,2%	-23,8%	-19,6%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

2. Есенна кампания

Към 30.11.2023 г. засетите площи с пшеница и маслодайна рапица са респективно с 9% и 13,1% под нивото отпреди една година, а при ръжта изоставането достига 25,7%. През последната седмица се наблюдава ускоряване на сеитбата на тритикале, като площите вече надхвърлят с 1,3% миналогодишните. По-съществен ръст на годишна база бележат засетите площи с ечемик – с 24%.

Засети площи с есенници към 30.11.2023 г. (ха)

	Засети площи (ха)		Изменение на годишна база, %
	01.12.2022	30.11.2023	
пшеница	1 155 709	1 051 320	-9,0%
ечемик	112 756	139 870	24,0%
маслодайна рапица	112 183	97 464	-13,1%
ръж	6 891	5 117	-25,7%
тритикале	12 520	12 685	1,3%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

В рамките на последната седмица през „Пристанище Варна“ ЕАД¹ са изнесени 59 хил. тона пшеница, докато товари с ечемик и рапица не са преминавали. Общо за периода от началото на пазарната 2023/24 година до 3 декември 2023 г., експортът на пшеница през порта нараства над три пъти на годишна база, а този на ечемик – над двадесет пъти.

¹ През последните две пазарни години „Пристанище Варна“ ЕАД формира средно 22% от общия експорт на пшеница и ечемик от страната, 33% от този на рапица и 4% от този на слънчоглед.

**Износ на пшеница, ечемик и рапица
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.07.2022 – 03.12.2022	01.07.2023 – 03.12.2023	Изменение на годишна база
пшеница	365 034	1 116 934	206,0%
ечемик	6 706	141 528	2010,5%
рапица	10 174	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

На този етап няма данни за износ на пшеница, ечемик и рапица от реколта `2023 през „Пристанище Бургас“ ЕАД, опериращо на терминал Бургас – Изток 1.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

Общо изнесеното количество царевица през „Пристанище Варна“ ЕАД от началото на септември 2023 г. до момента е в размер на 52,2 хил. тона (при липса на експорт по същото време на миналия сезон). Все още през този пристанищен терминал износ на слънчоглед не е осъществен.

**Износ на царевица и слънчоглед
от „Пристанище Варна“ ЕАД, тона**

	01.09.2022 – 03.12.2022	01.09.2023 – 03.12.2023	Изменение на годишна база
царевица	-	52 230	-
слънчоглед	2 227	-	-

Източник: „Пристанище Варна“ ЕАД

Засега не е отчетен експорт на царевица и слънчоглед – реколта `2023 от „Пристанище Бургас“ ЕАД.

Внос

От началото на съответните пазарни години (м. юли 2023 г. за есенните и м. септември 2023 г. за пролетните култури) през Пристанище Варна са внесени 2,7 хил. тона рапица и 9 хил. тона слънчоглед. Няма данни за осъществен импорт на пшеница, ечемик и царевица през наблюдаваните терминали във Варна и Бургас.

Информацията за търговията с основните зърнени и маслодайни култури по данни на Националния статистически институт, включена в Бюлетин № 44/2023, ще бъде актуализирана след публикуване на официални данни за внос и износ за септември 2023 г.

3.2 Плодове и зеленчуци

Актуализация на информацията за внос и износ на плодове и зеленчуци, публикувана в Бюлетин № 44/2023, ще бъде направена след предоставяне на данни от Националния статистически институт.

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 29 ноември 2023 г. се отчита леко седмично повишение на изкупните цени на ечемик (с 0,3%), фуражна пшеница (с 0,6%) и слънчоглед (с 1%). Същевременно, хлебната пшеница поевтинява с 0,5%, а царевичата – с 1,6%.

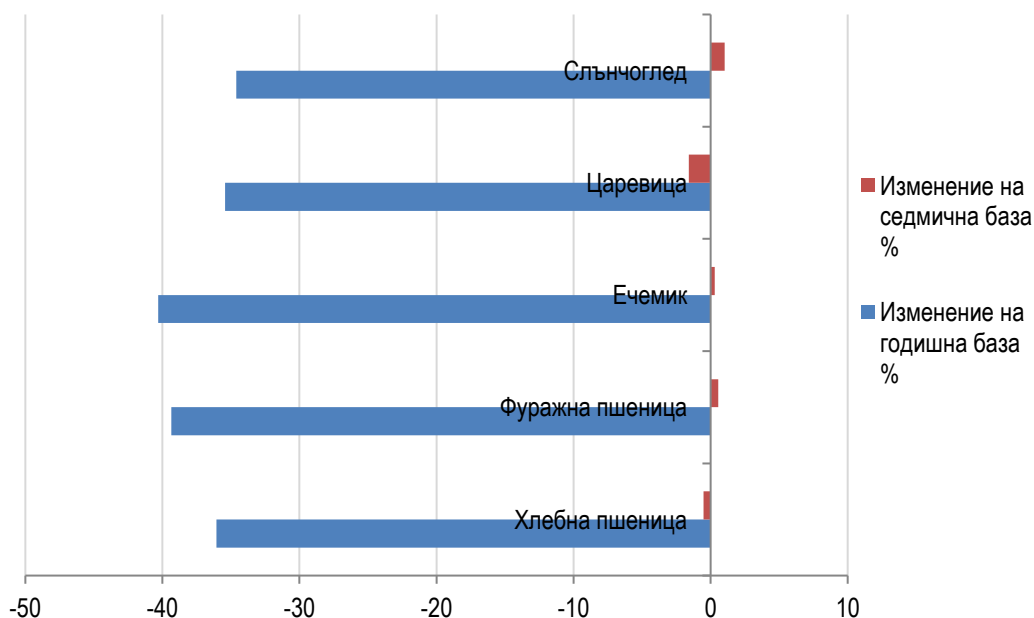
Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури към 29.11.2023 г., лв./тон без ДДС

	30.11.2022	22.11.2023	29.11.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	602	387	385	-36,0	-0,5
Фуражна пшеница	592	357	359	-39,4	0,6
Ечемик	573	341	342	-40,3	0,3
Царевица	576	378	372	-35,4	-1,6
Слънчоглед	1 052	681	688	-34,6	1,0
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури към 29.11.2023 г.

Основните зърнени и маслодайни култури се търгуват с между 34,6% (слънчоглед) и 40,3% (ечемик) по-ниски цени от миналогодишните.

4.2 Плодове и зеленчуци

В рамките на последната седмица на тържищата в страната се наблюдава намаление на средните цени на едро на оранжерийни домати (с 0,9%), зеле (2%) и вносни ябълки (с 5,4%). Поскъпване на седмична база е налице при картофите (с 1,6%), червения пипер (със 7,5%) и оранжерийните краставици (с 9,9%).

Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци към 01.12.2023 г., лв./кг

	02.12.2022	24.11.2023	01.12.2023	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,17	1,28	1,30	11,1	1,6
домати (оранжерийни)	3,21	3,23	3,20	-0,3	-0,9
домати (открити площи)	*	*	*	-	-
домати (внос)	2,87	*	2,68	-6,6	-
краставици (оранжерийни)	3,20	3,33	3,66	14,4	9,9
краставици (внос)	*	*	*	-	-
пипер (зелен)	2,17	1,87	*	-	-
пипер (червен)	2,72	2,27	2,44	-10,3	7,5
зеле	0,85	0,98	0,96	12,9	-2,0
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки (внос)	*	1,85	1,75	-	-5,4
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	2,75	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ

* няма данни

Към 1 декември 2023 г. средната цена на едро на червения пипер бележи спад от 10,3% на годишна база. Доматите също са поевтинели, макар и по-умерено – с 0,3% оранжерийните и с 6,6% вносните. На по-високи цени спрямо година по-рано се предлагат картофите (с 11,1%), зелето (с 12,9%) и оранжерийните краставици (с 14,4%).

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
към 01.12.2023 г.**

